

Η ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΗΠΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΔΙΑΠΛΟΚΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ (του Γιάννη Ζήση)

Τελικά η πολυθρύλητη συνάντηση των G20 ως ένα ορόσημο στήριξης και ανασυγκρότησης των οικονομιών και των αγορών φαίνεται υπερβολικά φτωχή, και η φτωχικότητά της ξεκινάει από την συστημική μονοκαλλιέργεια της πολιτικής που διαπλέκεται με την αγορά και που δεν μπορεί να απελευθερώσει τις δημιουργικές της δυνάμεις.

Η κορυφαία έκφραση αυτής της προσέγγισης εκφράζεται από την τοποθέτηση του απερχόμενου πρόεδρου των Ηνωμένων Πολιτειών G. W. Bush, ο οποίος εξακολουθεί να τοποθετείται στη λογική μέτρων ως αποσπασματικών ώστε να μην αποκτηθεί και να μην διαμορφωθεί ένα θεσμικό πλαίσιο στα μέτρα, αλλά να λειτουργεί κάτω από την συγκυριακή ζήτηση των επιχειρηματικών κλάδων χρονικά και κλαδικά, ενώ είναι σαφές ότι η ρύθμιση αυτή πρέπει να έχει έναν ολοκληρωμένο χαρακτήρα θεσμικά. Όχι κατ' ανάγκην με την έννοια του καταλόγου των μέτρων αλλά με την έννοια του εργαλειακού φορέα παρέμβασης. Ο λόγος που προφανώς επιχειρούν να καθηλώσουν τις ρυθμίσεις σε μία αποσπασματικότητα κάποιοι προφανώς συνδέεται με την ίδια απληστία που έχουν οι ισχυροί επιχειρηματικοί κλάδοι και οι ισχυρές επιχειρήσεις, ώστε να μπορούν να ξεκινήσουν ξανά το κυνήγι της κερδοσκοπίας και της φούσκας, την περιπέτεια της απληστίας, μόλις συνέλθουν με τα λεφτά των φορολογουμένων. Προφανώς αυτή είναι μία πολύ θεμελιωδώς άδικη στάση, καθόλου ορθολογική, μια στάση που βρίσκεται πίσω από αυτήν την ανακύκλωση και πίσω από την ίδια την κυλιόμενη εξέλιξη αυτής της οικονομικής κρίσης, που στην ουσία είναι κυλιόμενη από τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασης του Ρήγκαν και της θάτσερ.

Είμαστε λοιπόν αντιμέτωποι με μία φανερή πελατειακή ενδοτικότητα της πολιτικής απέναντι στις ελίτ των αγορών και της επιχειρηματικότητας, την ίδια ακριβώς ώρα που βλέπουμε την ανενδοίαστη στάση, για παράδειγμα, των εταιρειών των πετρελαιοειδών, των εταιρειών της ενέργειας που δηλώνουν κέρδη μεγάλα και την ίδια ώρα αρνούνται παρά την πτώση των τιμών των εμπορευμάτων, της πρώτης ύλης, να ακούσουν τις εκκλήσεις των πολιτικών να μειώσουν τις τιμές. Εδώ δείχνεται αφενός μεν ότι η αγορά δεν δουλεύει, είναι μια «φούσκα» η ίδια αυτή καθεαυτή, και ταυτόχρονα φαίνεται η ανεπάρκεια της πολιτικής που λειτουργεί με εκκλήσεις. Με άλλα λόγια χρειαζόμαστε θεσμική δυναμική στη ρύθμιση. Η αποσπασματικότητα αυτή που αποτελεί το κύκνειο άσμα του πλέον αποτυχημένου πολιτικού των Ηνωμένων Πολιτειών, ο οποίος εξελέγη δύο φορές, και αυτό δείχνει μια αποτυχία ενός λαού και ενός συστήματος, παρά το εμφανές των λαθών της πρώτης θητείας του, το κύκνειο λοιπόν άσμα του είναι αυτή η αποσπασματικότητα και η χαμένη διάσκεψη της G20. Προφανώς επίσης αυτό είναι αποτέλεσμα μιας απουσίας δικαιοδικού μηχανισμού για καταλογισμό κυρωτικό των πολιτικών ευθυνών, των ευθυνών διακυβέρνησης με χαρακτηριστικά αστικά, ποινικά και διοικητικά σε παράγοντες που έχουν στη διάθεσή τους τη θεσμική ισχύ.

Η ίδια η αποσπασματικότητα βέβαια δείχνει έναν καιροσκοπισμό ο οποίος δεν αρμόζει ούτε σε συστημική προσέγγιση ούτε επίσης αρμόζει σε κατανόηση της κατάστασης και σε προληπτική προσέγγιση. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις μάλιστα θα οδηγήσει μακροχρόνια σε επιδείνωση.

Σ' αυτή τη κρίση τα βασικά συστατικά είναι ότι η απάντηση πρέπει να είναι παγκόσμια, η απάντηση πρέπει να είναι συστημική – αυτό δεν σημαίνει μια κίνηση στο συστημικό εκκρεμές. Σημαίνει αλλαγές συστημικές, αλλά εκ των πραγμάτων σημαίνει βελτίωση και όχι κατάργηση μέσα από μια συγκρουσιακή προσέγγιση μεταξύ συστημάτων. Σημαίνει συμπληρωματικότητα και συνέργεια. Η κρίση έχει τέτοια πληθώρα παραδειγμάτων που απαιτεί συστημική σε βάθος – κατά περίπτωση και στη συνολικότητα – επεξεργασία ιδεών.

Πάντως ο καιροσκοπισμός δείχνει τα όρια των πολιτικών ηγεσιών και εδώ βέβαια πρέπει να διαφοροποιήσουμε ειδικά τις προσεγγίσεις των Σαρκοζί και Μπράουν απ' ότι στις υπόλοιπες των περιπτώσεων, όπως επίσης πρέπει να θεωρήσουμε σημαντικές τις παρατηρήσεις που κάνουν αναδυόμενες χώρες.

Ιωάννης Ζήσης,

Δημοσιογράφος & Συγγραφέας,

Μέλος της γραμματείας της Μ.Κ.Ο. ΣΟΛΩΝ